

Sygn.akt III AUa 429/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 września 2012r.

Sąd Apelacyjny - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku,

III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSA Władysława Prusator-Kaluźna

Sędziowie: SA Barbara Orechwa-Zawadzka

SO del. Marek Szymanowski (spr.)

Protokolant: Barbara Chilimoniuk

po rozpoznaniu w dniu 5 września 2012 r. w Białymstoku

sprawy z wniosku I. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o emeryturę

na skutek apelacji wnioskodawczyni I. P. oraz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 2 lutego 2012 r. sygn. akt V U 1593/11

oddala obie apelacje.

Sygn. akt III A Ua 429/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 2 grudnia 2011 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. w oparciu o przepisy ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz.1227 ze zm.) przyznał I. P. prawo do emerytury po ukończeniu powszechnego wieku emerytalnego od dnia 01.11.2011 roku.

Wnioskodawczyni I. P. domagała się we wniesionym odwołaniu zmiany wskazanej wyżej decyzji i przyznania jej świadczenia od daty ukończenia powszechnego wieku emerytalnego tj. od 06 lutego 2011 roku.

Wyrokiem z dnia 2 lutego 2012 r. Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał I. P. prawo do emerytury od dnia 1 września 2011 roku, a w pozostałym zakresie odwołanie oddalił.

U podstaw tego wyroku legły następujące ustalenia faktyczne i wywód prawny Sądu pierwszej instancji:

I. P. z ukończeniem 55 roku życia pobierała wcześniejszą emeryturę. W dniu 27 września 2011 r. I. P. złożyła w organie rentowym pismo, które uważała za wniosek o przyznanie emerytury w związku z ukończeniem 60 roku życia. Wniosek w tym przedmiocie złożyła tak późno, ponieważ sądziła, że ZUS z urzędu przyzna jej emeryturę w związku

z ukończeniem 60 roku życia. Gdy od znajomych dowiedziała się, że należy złożyć wniosek w tym przedmiocie, to czynności tej dopełniła właśnie w dniu 27.09.2011 roku.

Organ rentowy jak wynika w dniu 10 października 2011 roku wysłał do odwołującej informację w jakich sytuacjach może dojść do przeliczenia świadczenia poinformował, że należy złożyć wypełniony wniosek o przyznanie świadczenia, którego druk przesłał w załączeniu.

I. P. nie kwestionowała, że wniosek ten wypełniła i złożyła do ZUS w dniu 15 listopada 2011 roku. Co do wysokości przyznanego świadczenia nie zgłaszała żadnych zastrzeżeń.

Sąd Okręgowy podniósł, iż stosownie do art. 129 ust.1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek.

Żądanie odwołującej zważywszy na treść tego przepisu nie mogło być w całości uwzględnione, bowiem brak jest podstaw prawnych do przyznania jej prawa do emerytury po ukończeniu powszechnego wieku emerytalnego tj. od daty ukończenia 60 lat (06 lutego 2011 roku).

Zdaniem Sądu Okręgowego zgodzić się jednak należy z odwołującą, że organ rentowy zaskarżoną decyzją wadliwie ustalił datę wypłaty świadczenia od dnia 1 listopada 2011 roku, skoro pierwsze żądanie złożone zostało przez I. P. w dniu 27 września 2011 roku. Wprawdzie pismo to nie stanowiło urzędowego formularza, jednakże było ono na tyle czytelne, że nie wymagało wysyłania do odwołującej w dniu 10.10.2011 roku informacji, w jakiej sytuacji może nastąpić przeliczenie wysokości świadczenia. Jeśli w ocenie organu rentowego konieczną przesłanką do rozpoznania wniosku z dnia 27.09.2011 roku było złożenie żądania na formularzu, to przesyłając odwołującej ten formularz celem wypełnienia powinien był określić termin do wykonania czynności przyjmując, iż wniosek z dnia 27.09.2011 r. zawierał braki formalne.

Odwołanie w tych okolicznościach Sąd Okręgowy uznał za częściowo zasadne i dlatego na podstawie art. 477¹⁴ § 2 i § 1 k.p.c. dokonał zmiany zaskarżonej decyzji przyznając prawo do świadczenia od miesiąca, w którym wnioskodawczyni złożyła wniosek z 27.09.2011.

Apelację od tego wyroku wywiodły obie strony.

Apelacja wnioskodawczyni (k 28) zarzuciła Sądowi pierwszej instancji obrazę art. 116 ust. 1a. ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS poprzez nie przyznanie jej prawa do emerytury od dnia 6 lutego 2011 r. czyli od dnia ukończenia przez nią 60-go roku życia. W jej ocenie organ rentowy winien przyznać jej emeryturę w świetle powołanego wyżej przepisu z urzędu z chwilą osiągnięcia pełnego wieku emerytalnego.

Z apelacji wynika , iż wnioskodawczyni domagała się zmiany zaskarżonego wyroku właśnie poprzez przyznanie jej prawa do emerytury od momentu ukończenia 60 roku życia.

Apelacja organu rentowego zaskarżyła wyrok w części zmieniającej zaskarżoną decyzję i zarzuciła mu:

1. obrazę przepisów prawa materialnego tj. , art. 129 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS poprzez przyznanie prawa do emerytury od innej daty, niż od miesiąca zgłoszenia wniosku, który zdaniem organu został zgłoszony dopiero w listopadzie 2011r.

2. obrazę przepisu prawa procesowego tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie ustaleń sprzecznych z treścią materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, polegających na przyjęciu, iż pismo z dnia 27 września 2011 r. zainicjowało postępowanie o prawo do emerytury po ukończeniu powszechnego wieku emerytalnego.

Czyniąc powyższe zarzuty apelacja organu rentowego wnosi o zmianę zaskarżanego wyroku poprzez oddalenie odwołania.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Obie apelacje podlegały oddaleniu.

Sąd Apelacyjny w pełni akceptuje poczynione przez Sąd Okręgowy ustalenia faktyczne i przyjmuje je za podstawę swojego orzeczenia w rozumieniu art. 382 k.p.c.

Co się tyczy apelacji wnioskodawczynie, to jest ona niezasadna już z tej przyczyny, iż przepis prawa materialnego a mianowicie art. 116 ust. 1a. ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. jedn. Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.), na który się ona powołuje nie dotyczy sytuacji, w której ubezpieczony pobiera wcześniejszą emeryturę. Zgodnie z tym przepisem postępowanie o emeryturę wszczyna się z urzędu, jeżeli wiek emerytalny dla uprawnionych do świadczenia przedemerytalnego lub zasiłku przedemerytalnego wynosi 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn. Wnioskodawczynie bezspornie nie pobierała ani zasiłku ani świadczenia przedemerytalnego lecz wcześniejszą emeryturę na podstawie decyzji z dnia 5 października 2006 r. (k. 26 akt rentowych), a zatem przepis ten nie miał w sprawie zastosowania. Zastosowanie miał natomiast art. 116 ust. 1 ustawy, zgodnie z którym postępowanie w sprawach świadczeń wszczyna się na podstawie wniosku zainteresowanego, chyba że ustawa stanowi inaczej. Jak wspomniano wcześniej żaden przepis ustawy nie nakazywał w sytuacji pobierania wcześniejszej emerytury - tak jak miało to miejsce w przypadku wnioskodawczynie - automatycznego (czyli bez stosownego wniosku uprawnionej) przekształcenia tego świadczenia na emeryturę, do której prawo nabywała ona z momentem osiągnięcia pełnego wieku emerytalnego. Żądanie powódki zawarte w apelacji jak i wcześniej w odwołaniu nie znajduje oparcia w przepisach ustawy i z tych przyczyn jej apelacja podlegała oddaleniu.

Co się tyczy apelacji organu rentowego, to u podstaw zgłoszonych zarzutów apelacyjnych jak i zaskarżonej decyzji leży założenie, że organ zobowiązany był do wszczęcia postępowania w przedmiocie wniosku odwołującej się dopiero w związku ze złożeniem tego wniosku w formie formularza w dniu 15 listopada 2011 r. Pogląd taki zdaniem Sądu Apelacyjnego nie jest trafny. Niewątpliwym jest, iż stosowanie formularza na ogół umożliwia uzyskanie przez organ rentowy od strony ubiegającej się o świadczenie wszystkich niezbędnych danych do oceny tego, jakiego świadczenia strona dochodzi, i w jakim kierunku organ musi przeprowadzić postępowanie. Brak jest jednak podstaw do przyjęcia, iż tylko złożenie wniosku w formie formularza powoduje skuteczne wszczęcie postępowania w sprawie o świadczenie emerytalne. Wnioskiem w rozumieniu art. 116 ust. 1 ustawy może być również pismo złożone przez stronę lub ustne żądania złożone do protokołu, z którego wynika żądanie przyznania określonego świadczenia. Pogląd taki ma swoje wyraźne oparcie w § 3 rozporządzenia

Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. o postępowaniu w sprawach o świadczenia emerytalno - rentowe (Dz.U.2011.237.1412), które obowiązywało do 22 listopada 2011 r., a więc jest miarodajne na chwilę składania wniosków przez I. P.. Zgodnie z § 3. ust. 2. tegoż rozporządzenia wnioski w sprawach o świadczenie stanowi zgłoszone na piśmie lub ustnie do protokołu w organie rentowym:

- 1)żądanie przyznania świadczenia;
- 2)żądanie wznowienia postępowania w sprawie świadczenia przez organ rentowy;
- 3) inne żądanie w sprawie przyznanego świadczenia (...).

Sąd Apelacyjny zdecydowanie przychyła się do stanowiska Sądu Okręgowego, iż pismo I. P. złożone w organie rentowym w dniu 27 września 2011 r. (k. 71 akt ZUS tom II) było w istocie wnioskiem emeryturę w związku z osiągnięciem pełnego wieku emerytalnego, który obligował organ rentowy do wszczęcia postępowania w sprawie jej emerytury. Żądanie wnioskodawczynie zawarte w tym piśmie: „Wnoszę o przeliczenie otrzymywanych świadczeń przedemerytalnych z dniem 6.02.2011 r. tj. z dniem ukończenia pełnego wieku emerytalnego (60 lat) ” – jest zdaniem Sądu Apelacyjnego mimo lakoniczności pisma na tyle wyraźne, że pozwalało na ustalenie jakie żądanie wnioskodawczynie zgłosiła. Wskazała ona bowiem zarówno datę ukończenia 60 roku życia (06.02.2011r.) jak i żądała

przeliczenia swego świadczenia właśnie w związku osiągnięciem tego wieku. Jeżeli dane zawarte w tym piśmie w zestawieniu z dokumentami zgromadzonymi w aktach rentowych nie byłyby wystarczające do przyznania odwołującej się emerytury to organ rentowy miał możliwość w oparciu o § 33 ust. 1 i 2 powołanego wyżej rozporządzenia przedłużyć termin do wydania decyzji - z przyczyn niezależnych od organu rentowego - oraz wezwać wnioskodawczynię do podania wszystkich potrzebnych danych. Uruchomienie tego trybu z pewnością wystarczyłoby do usunięcia potencjalnych mankamentów wniosku z dnia 27 września 2011 r.

Zarzut zatem organu rentowego naruszenia art. 129 ust. 1 ustawy 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie może być uznany za trafny, bowiem Sąd Okręgowy zobowiązany był wręcz do zastosowania tego przepisu. Skoro Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił, iż skuteczny wniosek złożony został w dniu 27 września 2011 r. to przyznanie prawa do świadczenia musiało zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy nastąpić od dnia 1 września 2011 r. , czyli od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny na zasadzie art. 385 k.p.c. obie apelacje oddalił.